

Bryssel den 24 september 2018
(OR. en)

Interinstitutionella ärenden:
2018/0224(COD)
2018/0225(COD)

12066/2/18
REV 2

RECH 370
COMPET 594
IND 236
MI 625
EDUC 317
TELECOM 277
ENER 297
ENV 583
REGIO 70
AGRI 415
TRANS 367
SAN 264
CADREFIN 193
CODEC 1445

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Komm. dok. nr:	9865/18 + ADD 1
Ärende:	<i>Förberedelser inför konkurrenskraftsrådets möte den 27–28 september 2018</i> Horisont Europa-paketet: ramprogrammet för forskning och innovation 2021–2027 a) Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, och om dess regler för deltagande och spridning b) Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation <i>– Lägesrapport</i>

I. INLEDNING

1. Den 7 juni 2018 förelade kommissionen rådet Horisont Europa-paketet¹.
2. En förändring jämfört med det nuvarande ramprogrammet (Horisont 2020) är att i förordningen om inrättande av Horisont Europa slås två rättsakter (ramprogrammet och reglerna för deltagande och spridning) samman till en enda rättsakt. Programmet kommer att grunda sig på en struktur med tre pelare: Den första pelaren om öppen vetenskap kommer att garantera en stark kontinuitet med Horisont 2020 när det gäller att stödja vetenskaplig spetskompetens och rörlighet för forskare och forskningsinfrastrukturer. Detta kommer i stor utsträckning att innebära en nedifrån-och-upp-strategi. Den andra pelaren om globala utmaningar och industriell konkurrenskraft kommer att betona samhällsutmaningar och industriell teknik i en strategi som är mer uppifrån och ned och som gäller unionens åtgärder och globala åtgärder samt utmaningar och möjligheter för konkurrenskraften. Parallellt med de vanliga ansökningsomgångarna kommer ett begränsat antal uppdrag med stor synlighet att införas. Den tredje pelaren om öppen innovation kommer huvudsakligen att inriktas på att öka banbrytande och marknadsskapande innovation genom inrättandet av ett europeiskt innovationsråd. Åtgärder inom ramen för denna pelare kommer även att stödja en utvidgning av de europeiska ekosystemen för innovation och ge fortsatt unionsstöd till Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT).
3. Den här lägesrapporten avser följande:
 - a) Horisont Europa-**förordningen** (inbegripet reglerna för deltagande och spridning) som omfattar programmets alla centrala delar från dess struktur och mål till föreslagen budget och finansieringsmekanismer, europeiska partnerskap, uppdrag, öppen åtkomst och eventuell associering av länder till Horisont Europa. och

1 9865/18 + ADD 1–6, 9870/18 + ADD 1–6 + ADD 6 COR 1, 9868/18 + ADD 1–2, 9871/18 + ADD 1–6

- b) Det **särskilda programmet** i vilket man fastställer och förklarar bakgrunden till den planerade verksamheten, de relaterade insatsområdena och de allmänna insatsriktlinjerna som är specifika för varje enskild prioritering i ramförslaget. Tonvikt läggs också på genomförandet och de genomförandestrukturer (Europeiska forskningsrådet, Europeiska innovationsrådet, Europeiska institutet för innovation och teknik) som är tänkta att användas för att nå de fastställda målen och genomföra de planerade åtgärderna.

II. LÄGESRAPPORT

Under det bulgariska ordförandeskapet (3 möten) respektive det österrikiska ordförandeskapet (11 möten fram till och med den 13 september 2018) har rådets arbetsgrupp för forskning börjat behandla kommissionens förslag utifrån tematiska paket.

Medan mötena i juni och juli främst upptogs av redogörelser från kommissionen för de olika inslagen i Horisont Europa (däribland konsekvensbedömningen) och därtill knutna synpunkter och frågor från medlemsstaterna, har man vid mötena i september hittills diskuterat olika specifika frågor (rättsliga grunder, strategisk planering, synergier med Eruf, regler för deltagande).

Vid ett informellt ministermöte (forskning) i Wien träffades den 17 juli 2018 ministrarna för forskning för en första diskussion om Horisont Europa-förslaget.

Medlemsstaterna har dessutom haft tillfälle att lämna skriftliga synpunkter på Horisont Europa-förslagets tematiska paket vilka diskuterades på teknisk nivå under hela juli. Med utgångspunkt i medlemsstaternas kommentarer kommer ordförandeskapet att utarbeta en första ordförandeskapstext, vilken man sedan kommer att fortsätta att behandla och förhandla om under de kommande veckorna.

De flesta av delegationerna har rent allmänt ställt sig positiva till de ovannämnda kommissionsförslagen men under diskussionerna och i de skriftliga synpunkterna har de samtidigt tagit upp ett antal frågor. Nedan följer en redogörelse av de viktigaste frågorna och tillhörande bakgrund.

1. ALLMÄNT

- Rättsliga grunder: Horisont Europa bygger på avdelningarna ”Industri” och ”Forskning och teknisk utveckling samt rymden” i EUF-fördraget (artiklarna 173, 182, 183 och 188). På grund av dess starka stöd för innovation har kommissionen föreslagit att det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa grundas på avdelningarna ”Industri” och ”Forskning och teknisk utveckling samt rymden” i EUF-fördraget (artiklarna 173 och 182). Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) inrättades inom ramen för avdelningen ”Industri” och kommer att fortsätta att finansieras genom ett ekonomiskt bidrag från Horisont Europa. Förslaget till Euratoms forsknings- och utbildningsprogram bygger på artikel 7 i Euratomfördraget.

Eftersom detta innebär en avvikelse från de föreslagna rättsliga grunderna för Horisont 2020 uppmanade ett antal medlemsstater, vid diskussionerna i arbetsgruppen för forskning i juni 2018, rådets juridiska avdelning att avge ett yttrande om de rättsliga grunder som kommissionen föreslagit för förslaget till beslut om det särskilda programmet (artiklarna 173.3 och 182.2 i EUF-fördraget) och, i synnerhet, om användningen av artikel 173.3 i EUF-fördraget som en av de två rättsliga grunderna för förslaget.

Enligt rådets juridiska avdelnings uppfattning är de rättsliga grunder som Europeiska kommissionen föreslagit för förordningen om ramprogrammet lämpliga men beslutet om det särskilda programmet däremot bör grunda sig enbart på artikel 182.4. Beslutet om det särskilda programmet bör därmed antas i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande (antagande efter samråd med Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén).

Den 11 september 2018 lade Europeiska kommissionen fram ett icke-officiellt dokument i vilket den bekräftade sitt val av en dubbel rättslig grund för förslaget till beslut om det särskilda programmet. Kommissionen förklarade sitt resonemang bakom detta val och svarade på de argument som rådets juridiska avdelning framförde.

Arbetsgruppen för forskning diskuterade vid sina möten den 3 och 13 september 2018 juridiska avdelningens yttrande och olika möjliga vägar framåt², och en tydlig majoritet av medlemsstaterna uttryckte då att de ville följa juridiska avdelningens råd.

2 Med utgångspunkt i WK 9744/2018 INIT: not från ordförandeskapet av den 27 augusti 2018 – *Potential ways forward in view of the Council Legal Service (CLS) Opinion on the Legal Bases of Horizon Europe*

- Strategisk planering: För att målen för Horisont Europa ska genomföras på ett integrerat sätt och för att det ska finnas utrymme för en viss flexibilitet i genomförandet, innefattar Horisont Europa-förslaget en strategisk planeringsprocess som har till syfte att fastställa gemensamma mål och gemensamma verksamhetsområden såsom områden för partnerskap och uppdrag. Medlemsstaterna har uttryckt betänkligheter kring huruvida det strategiska planeringskonceptet är tillräckligt välutvecklat, särskilt vad gäller medlemsstaternas formella roll i processen och vilka inslag som omfattas. Frågan stod med på dagordningen för det informella ministermötet (forskning) i Wien den 17 juli 2018. För mer ingående detaljer om detta ämne, se ST 12071/18, bakgrundsnot om strategisk planering.
- Pelarnas namn: Ett antal delegationer har bett om att man ska byta namn på pelarna, särskilt pelare 1 ”Öppen vetenskap” och pelare 3 ”Öppen innovation”. Skälet till detta är att de lätt kan blandas ihop med andra begrepp som rör öppen vetenskap (tillgängliggörande av vetenskaplig forskning, information och spridning så snart sådan finns tillgänglig med användning av digital teknik och samarbetsteknologi) och öppen innovation (öppnande av innovationsprocessen för personer med erfarenhet från andra områden än den akademiska och vetenskapliga världen. Dessa används också av Europeiska kommissionen i forsknings- och innovationssammanhanget och är grundläggande inslag i Horisont Europa.
- De små och medelstora företagens roll: I Horisont Europa-förslaget vill man genom inrättandet av Europeiska innovationsrådet integrera ett antal Horisont 2020-verksamheter i detta råd. Inom Europeiska innovationsrådet vill kommissionen inrikta verksamheten på disruptiv/banbrytande innovation. Delegationerna uttryckte för det första betänkligheter kring det faktum att inkrementell innovation inte uttryckligen nämns: för många små och medelstora företag är inkrementell innovation en viktig metod som används för att innovera och skapa nya marknader. För det andra uttryckte de betänkligheter kring det faktum att det saknas ett instrument med särskild inriktning på små och medelstora företag, något som har gynnat tusentals små och medelstora företag under Horisont 2020.
- Den europeiska industrins och viktig möjliggörande tekniks roll: Den reviderade verksamhetsordningen inom Horisont Europa rymmer inte någon särskild verksamhet för industrin rent allmänt och inte heller specifikt för viktig möjliggörande teknik. Medlemsstaterna vill att industrin och viktig möjliggörande teknik får en synligare roll som tar hänsyn till deras grundläggande betydelse för den europeiska konkurrenskraften.

- Forskningssamverkan: Det råder bred enighet bland delegationerna om att gränsöverskridande samarbetsprojekt som finansieras genom ramprogrammet tillför ett viktigt mervärde. Följaktligen måste dessa typer av samarbetsprojekt också få behålla en central plats inom Horisont Europa.
- Synergier: I Horisont Europa-förslaget fästs stor vikt vid frågan om synergier både inom de olika inslagen i Horisont Europa och än mer med andra program inom den fleråriga budgetramen. Delegationerna har bekräftat att de fäster stor vikt vid synergier. De är dock oroade över att komplexiteten ökar och de följer som detta får för effektiviteten i den politiska samordningen, genomförandet och de forskargrupper som vill delta i programmen. Synergier med Eruf är ytterst viktiga för många av medlemsstaterna, och ett särskilt tekniskt seminarium hölls därför av ordförandeskapet den 6 september 2018.

2. FÖRORDNINGEN

- Försvarsforskning: Inom ramen för programmen inom den fleråriga budgetramen efter 2020 har kommissionen föreslagit att en europeisk försvarsfond inrättas, vilket inbegriper investeringar i forskning (utöver en finansieringsdel för förmågeutveckling). Eftersom det i EUF-fördraget anges att all unionens verksamhet inom forskning och teknik ska omfattas av ramprogrammet, har försvarsforskningen förankrats i Horisont Europa (artikel 5). De flesta medlemsstater insisterar på att dessa två program ska hållas tydligt åtskilda och betonar vikten och behovet av att bibehålla Horisont Europas civila karaktär, men rådets juridiska avdelning rekommenderar rådet att förstärka hänvisningarna rörande försvarsfonden i Horisont Europa-förordningen i syfte att göra kopplingen programmen emellan tydligare. Detta tog juridiska avdelningen upp i sin muntliga presentation i arbetsgruppen för forskning den 3 september 2018.

- Uppdrag: Även om idén att införa ett begränsat antal riktade uppdrag välkomnades av de flesta delegationerna framfördes det flera betänkligheter beträffande urvalsförfarandet för dessa uppdrag och deltagandet från var och en av medlemsstaterna (genom den strategiska planeringsprocessen). Medlemsstaterna har också tagit upp frågor angående budgetanslagen från de totala anslagen för klustren, den föreslagna portföljstrategin och den nya genomförandestrukturen som omfattar uppdragsstyrelserna och uppdragscheferna, samt frågor om dessas roll, ställning och skyldigheter, även med hänsyn till kommittéförfarandet.
- Partnerskap: I Horisont Europa-förslaget förutses förenklade regler för partnerskap enligt vilka det finns tre kategorier av partnerskap, nämligen *samprogrammerade*, *samfinansierade* och *institutionaliserade partnerskap*. Denna förenkling och rationalisering av partnerskapslandskapet välkomnas allmänt av medlemsstaterna, eftersom detta anses vara i linje med rådets slutsatser av den 1 december 2017. Hittills har diskussionerna varit inriktade på införandet av partnerskap som en del av den strategiska planeringen, förhållandet mellan uppdrag och partnerskap och beaktandet av resultaten från Eracs tillfälliga arbetsgrupp om partnerskap i Horisont Europa-förslaget. När det gäller finansiella aspekter har det framförts betänkligheter angående i) oklarheterna vad gäller den totala budgeten för partnerskapen, ii) den otydliga definitionen av central förvaltning, med tanke på att medlemsstaterna klart har angett att de inte vill skapa några gemensamma pottar, iii) svårigheterna när det gäller bedömningen av naturabidrag, särskilt från näringslivets partner, iv) utmaningarna i fråga om medlemsstaternas tillhandahållande av långsiktiga rättsligt bindande finansiella åtaganden, på grund av deras nationella budgetcykler, v) svårigheterna i samband med kumulativ finansiering från olika EU-program, vi) minimitröskeln på 50 % för medlemsstaternas deltagande i institutionaliserade partnerskap.
- Budget: Än så länge har ingen detaljerad budgetdiskussion ägt rum. Detta gäller även det tidiga stadiet av de övergripande förhandlingarna om den fleråriga budgetramen. Flera delegationer har dock bett om en mer detaljerad uppdelning av budgeten på grund av införandet av uppdrag och det framtida införandet av partnerskap.

- Internationellt samarbete / associering: Delegationerna har efterlyst ett strategiskt förhållningssätt till internationellt samarbete inom hela Horisont Europa, delaktighet för medlemsstaterna när det gäller att besluta om vilka länder som kan associera sig samt en större tonvikt på ömsesidighet. Dessutom har delegationerna tagit upp frågan om minimikriterier för stödberättigande samt begränsningar för deltagande i instrument för enskilda stödmottagare.
- Regler för deltagande: När det gäller reglerna för deltagande och spridning bygger kommissionens förslag till stor del på praxis som har etablerats inom tidigare ramprogram, särskilt Horisont 2020. Diskussionerna i arbetsgruppen för forskning inleddes med en allmän presentation den 3 september 2018, och de första skriftliga kommentarerna från medlemsstaterna förväntas föreligga i slutet av september 2018.

3. SÄRSKILT PROGRAM

- Den första pelaren: Det råder bred enighet om de verksamheter och åtgärder som har föreslagits inom ramen för den första pelaren, eftersom dessa till stor del (med undantag för FET) utgör en fortsättning av verksamheterna inom Horisont 2020 och har fått en avsevärt utökad budget. Vissa länder önskar emellertid att en större andel av budgeten skulle gå till Marie Skłodowska-Curie-åtgärder, och viss oro har uttryckts över den relativa minskningen av budgeten för forskningsinfrastrukturer. Utöver detta har vissa medlemsstater föreslagit att man inför incitament/bidrag för forskare som återvänder från länder utanför EU och introducerar en ”fas som föregår EFR” till stöd för unga forskare.
- Den andra pelaren: Trots att medlemsstaterna generellt sett välkomnade införandet av tvärvetenskapliga ”kluster” inom den andra pelaren, kritiserades två av dessa kluster, nämligen b) ”inkluderande och säkra samhällen” och d) ”klimat, energi och mobilitet”, för att vara alltför omfattande.
En annan fråga som har tagits upp är vikten av att ta med alla tekniska mognadsgrader i verksamheterna inom den andra pelaren.

- Den tredje pelaren: Medlemsstaterna välkomnade inrättandet av Europeiska innovationsrådet. Samtidigt betonade de att de fortfarande har ett antal frågor angående styrelseformer och genomförande. Det framfördes krav på att i artikel 2 i beslutet införa definitioner av olika typer av innovation. Dessutom efterlyste medlemsstaterna lämplig samordning med EIT-verksamheter.

Medlemsstaterna välkomnade idén att stödet till europeiska innovationsekosystem skulle finansieras inom ramen för denna pelare. Samtidigt begärde de ytterligare förtydliganden om de särskilda åtgärderna och målgrupperna.

- Förstärkning av det europeiska forskningsområdet:
När det gäller åtgärder för ”*delning av spetskompetens*” frågade sig delegationerna huruvida den föreslagna budgeten är tillräcklig och huruvida verksamheterna på detta område är tillräckliga. Ett antal delegationer har begärt ytterligare ”horisontella” åtgärder, bland annat åtgärder som rör utvärderingsförfaranden, öppnandet av nätverk för nya partner eller skapandet av särskilda verksamheter, till exempel inom EFR. Vissa delegationer kommenterade också utformningen, den snabba tillämpningen och den regelbundna uppdateringen av ordningarna för inlämnande av förslag inom denna del av Horisont Europa. Till sist diskuterades frågan om forskarnas löner.

När det gäller delen ”*reformer och förstärkning av EU:s forsknings- och innovationssystem*” var flera delegationer oroad över att det saknas ett separat område för ”vetenskap och samhälle”, såsom det som genomförts inom Horisont 2020, och över att budgeten för dessa aspekter i samband med Horisont 2020 har minskats. Det finns ett allmänt stöd för förbättrade synergier mellan det europeiska forskningsområdet och det europeiska området för högre utbildning. Det faktiska genomförandet av initiativet med Europauniversitet och Horisont Europas roll i detta sammanhang måste fastställas mer detaljerat.